

Podatki o zbirki

Zbirka *Pravopisne kategorije* s podnaslovom *Problemski sklopi Slovarja pravopisnih težav* je nabor pravopisnih kategorij, ki omogoča uporabnikom vpogled v proces prenove pravopisnih pravil. V *Slovarju pravopisnih težav* najdemo slovarske sestavke s konkretnimi podatki o zapisu, izgovoru, rabi, besedotvornih možnostih besede, posredno pa je uporabnik obveščen tudi o tem, v kateri problemski okvir se izbrana iztočnica uvršča, katere besede še sodijo v ta okvir in kako se problem rešuje na višji ravni, torej v pravopisnih pravilih. Zbirka je torej komentar pomensko in problemsko zaokroženega sklopa slovarskih redakcij v specializiranem pravopisnem slovarju (imenovanem *Slovar pravopisnih težav*), zaradi povezave s slovarjem pa je uporabniku omogočeno tudi, da pregleduje konkretne rešitve.

Z zbirko je presežen problem pravopiscev več generacij: povezati pravopisni slovar in pravopisna pravila. Elektronski medij in spletni prostor nam omogočata prav to: povezavo slovarja, pravil in komentarja obeh. Po drugi strani pa je zbirka tudi popis in pogosto utemeljitev odklonov od obstoječega kodifikacijskega priročnika, tj. *Slovenskega pravopisa* 2001. Normativno veljavnost ubeseditve v pravopisnih pravilih potrjuje mesečno Pravopisna komisija pri SAZU, slovarski sestavki pa do potrditve v tem delovnem telesu nosijo oznako »predlog«.

V letu ustanovitve zbirke (2015) smo vanjo vključili 16 problemskih sklopov, med katerimi so nekateri še podrobneje členjeni (okrajšave, simboli, psevdonimi ...), in ti problemski sklopi vključujejo približno 1600 slovarskih sestavkov. Skupaj z opisi prinaša posamezna enota zbirke (torej pravopisna kategorija) tudi možnost pregleda vseh slovarskih sestavkov, ki so bili pripravljeni za ponazoritev sklopa.

Zbirka »Pravopisne kategorije« kot faza v procesu prenove pravopisa

Pri prenovi pravopisa izhajamo iz želje po preseganju zasnove obeh predhodnih pravopisov, pri čemer želimo v večji meri izkoriščati možnosti, ki nam jih ponujata spletni prostor in elektronski medij. Tako na spletu sukcesivno objavljamo slovarske sestavke iz pravopisnega slovarja, ki ima zato značaj rastočega slovarja in ki smo ga poimenovali *Slovar pravopisnih težav*, saj prinaša le tiste jezikovne enote, ki uporabnikom povzročajo normativne in pravopisno-slovnične težave. Da bi med nastajajočimi slovarskimi redakcijami in pravopisnimi pravili ustvarili vez, smo se odločili, da bomo slovarske sestavke povezali v **problemske sklope** s skupnim imenovalcem in jih poimenovali **pravopisne kategorije**. V vsakem slovarskem sestavku na spletu tako lahko najdemo opis problemskega sklopa, ki je hkrati vez s pravopisnimi pravili, ki so v fazi prenove.

Slovar pravopisnih težav bo tako lahko opravljal svojo temeljno vlogo – gradivsko nadgrajeval in razširjal pravopisna pravila. Načrtovano povezanost pravil in slovarja omogoča dejstvo, da se prvič po petih desetletjih pravopisna dejavnost argumentativnega in leksikografskega značaja odvija vzajemno, kar omogoča zlasti povezanost Pravopisne komisije pri SAZU kot nadinstitucionalnega telesa z delovno skupino za pripravo *Slovarja pravopisnih težav* na Inštitutu za slovenski jezik Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Tako ob prenovi pravopisnih pravil nastajajo slovarske redakcije, ki tudi vplivajo na oblikovanje pravil, vsaj v smislu detektiranja odklonov od sistemskih rešitev.